

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. vasario 2 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas), Donato Šerno (pranešėjas) ir Algirdo Taminsko, teismo posėdyje kasacinio apeliacinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovo E. J. kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gegužės 17 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo E. J. ieškinį atsakovams Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmams, Z. D. dėl valdymo organo sprendimų pripažinimo negaliojančiais bei neturtinės žalos atlyginimo; tretieji asmenys: V. B., V. B., S. V., E. V., M. M., A. T., V. D., M. A., V. A., E. R., R. K., A. M., N. P., M. R., S. R., E. S., L. S., F. Š., E. Ž.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių teisę reikšti ieškinį teisme dėl juridinio asmens sprendimų panaikinimo, taip pat dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių teismo pareigas, nustatius, kad ieškinį pareiškęs asmuo yra netinkamas ieškovas, aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovo E. J. teismo prašė: 1) panaikinti Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų (toliau – ir Rūmai) 2020 m. birželio 18 d. generalinės asamblėjos sprendimus darbotvarkės 8–9 klausimais dėl viceprezidentų bei tarybos narių šinkimo; 2) įpareigoti atsakovą Z. D. suaukinti Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų neeilinę generalinę asamblėją per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos; 3) iš atsakovo Z. D. ieškovo E. J. naudai priteisti 1000 Eur neturtinės žalos atlyginimo, procesines patikėtas.
- Ieškovas nurodė, kad jis yra Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų narė UAB „SDG“ generalinė direktorius. Ieškovas, kaip Rūmų narė atstovas, turi teisę dalyvauti Rūmų generalinėje asamblėjoje (visuotiniame Rūmų narių atstovų susirinkime) (toliau – ir Asamblėjoje), kandidatuoti į Rūmų valdymo organus bei balsuoti esminiais Rūmų veiklos organizavimo klausimais Rūmų Asamblėjoje. 2020 m. birželio 18 d. Asamblėjos darbotvarkėje buvo nustatyta rinkti Rūmų prezidentą, viceprezidentus bei tarybos narius. Ieškovas kandidavo tiek į Rūmų viceprezidentus, tiek į tarybos narius. Rūmų tarybos posėdyje buvo patvirtintos ieškovo ir kitų kandidatų kandidatūros, todėl ieškovas turėjo pagrįstą, teisėtą lūkestį, kad dėl jo šinkimo į minėtus Rūmų valdymo organus bus balsuojama Rūmų Asamblėjoje metu. Asamblėjos metu balsavimui buvo pateiktos ne visos kandidatūros, nes atsakovas Rūmų prezidentas Z. D. atliko savavališką šinkimą kandidatų atranką – atrinko, kuriuos kandidatus teikti Asamblėjos balsavimui, o kurių – ne. Nei Lietuvos Respublikos pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo, nei Kauno pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatų nuostatos nesuteikia tokios teisės Rūmų prezidentui. Ieškovo tarp atrinktų kandidatų nebuvo. Tokie atsakovo Z. D. veiksmai užkirtė kelią ieškovui tapti Rūmų viceprezidentu ir (arba) tarybos nariu.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Kauno apylinkės teismas 2022 m. sausio 12 d. sprendimu ieškinį atmėtė.
- Pirmosios instancijos teismas pasisakė dėl atsakovo argumentų, kad ieškovas byloje yra netinkamas, nes nėra Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.82 straipsnio 4 dalyje nurodytas kaip turintis teisę pareikšti ieškinį asmuo. Teismas pažymėjo, kad pagal CK 2.82 straipsnio 4 dalį ieškinį juridinių asmenų organų sprendimus pripažinti negaliojančiais gali pareikšti juridinio asmens kreditoriai – jeigu sprendimas pažeidžia jų teises ar interesus, atitinkamas juridinio asmens valdymo organas, juridinio asmens dalyvis arba kiti įstatymuose nustatyti asmenys. Pagal Rūmų įstatų 6 straipsnį Rūmų narių įgaliojimai atstovai turi teisę dalyvauti Rūmų veikloje, rinkti ir būti šinkti į vadovaujančius Rūmų organus. Byloje pateikti įrodymai, kad UAB „SDG“ yra Rūmų narė, o ieškovas yra šio juridinio asmens generalinė direktorius, t. y. atstovas, todėl sisteminiai vertinant nurodytas teises nuostatas darytina išvada, kad ieškovas, kaip Rūmų nario įgaliojamas atstovas, turintis teisę dalyvauti Rūmų veikloje, rinkti ir būti šinktas į vadovaujančius Rūmų organus, yra laikytinas juridinio asmens dalyviu ir tinkamu ieškovu reikiant ieškinį teisme dėl juridinio asmens sprendimų panaikinimo.
- Detaliau Rūmų viceprezidentų ir Rūmų tarybos narių rinkimo tvarka nustatyta Rūmų tarybos 2019 m. spalio 9 d. sprendimu TS Nr. 529/1 patvirtintoje Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų rinkimų tvarkoje (toliau – Rūmų rinkimų tvarka). Rūmų rinkimo tvarkoje, be kita ko, nustatyta, kad generalinės asamblėjos sprendimai dėl tarybos narių šinkimo priimami atviru balsavimu paprasta balsų dauguma; tokiu būdu Rūmų nariai atvirai ir demokratiškai išreiškia laisvą rinkimų valią; kandidatų į prezidentus, viceprezidentus ir tarybos narius sąrašai sudaromi ir per generalinę asamblėją pateikiami abėcėles tvarka; kiekvieno Rūmų nario atstovas tarybos rinkimuose turi po vieną sprendžiamą balsą balsuojant už kiekvieną kandidatą; renkami penki Rūmų viceprezidentai, šinktas prezidentas kviečia balsuoti už kiekvieną kandidatą į viceprezidentus; šinktais Rūmų viceprezidentais skelbiami daugiausia generalinės asamblėjos balsų surinkę kandidatai; renkami keturiolika Rūmų tarybos narių šinktas prezidentas kviečia balsuoti už kiekvieną kandidatą į tarybos narius; šinktais Rūmų tarybos nariais skelbiami daugiausia generalinės asamblėjos balsų surinkę kandidatai.
- Byloje nustatyta, kad ieškovas, kaip Rūmų nario atstovas, buvo informuotas apie Asamblėjos šaukimą bei apie galimybę teikti kandidatūrą į Rūmų viceprezidentus ir Rūmų tarybos narius. Ieškovas laikui ir tinkamai pateikė anketas su visais reikalingais dokumentais. 2020 m. birželio 17 d. Rūmų tarybos posėdyje metu buvo nutarta ieškovo kandidatūrą siūlyti į viceprezidento pareigas. Taip pat buvo priimta ir ieškovo parašyta kandidatų į Rūmų tarybos narius. Buvo nutarta Asamblėjai siūlyti 9 kandidatus į Rūmų viceprezidento pareigas. Kandidatų sąrašas buvo sudarytas atsižvelgiant į tarybos narių, nesivadovaujančių Rūmų rinkimų tvarkoje įtvirtintomis nuostatomis sąrašą sudaryti abėcėles tvarka. Asamblėjos metu šinktas Rūmų prezidentas Z. D. į viceprezidentų pareigas balsavimui pateikė penkis kandidatus, kuriuos buvo atrinktos jo nuožūra, nesilaikant Rūmų rinkimų tvarkos nuostatų teikti kandidatūras abėcėles tvarka, o į Rūmų tarybos narius balsavimui buvo pristatyta 14 kandidatų. Už pateiktas kandidatūras buvo balsuota paprastu atviru balsavimu ir visi pateikti kandidatai buvo šinkti.
- Kad neįvertinęs byloje nustatytas aplinkybės bei teisinį reglamentavimą, nusprendė, jog imperatyvios Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo nuostatos bei juridinio asmens steigiamieji dokumentai pažeisti nebuvo. Pažymėjo, kad nei Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatyme nėra nustatyta, jog Rūmų narių įgaliojamas atstovas, turintis teisę dalyvauti Rūmų veikloje, rinkti ir būti šinktas į vadovaujančius Rūmų organus, turi teisę savo vardu kreiptis į teismą dėl juridinio asmens priimtų sprendimų ginčijimo. Taigi nei šis įstatymas, nei Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatymai nesuteikia teisės Rūmų nario įgaliojamas atstovui, kaip savarankiskam fiziniam asmeniui, apskusti Rūmų sprendimus.
- Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad Rūmų narė yra UAB „SDG“, kuri į Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymą priskirtą teisę dalyvauti Rūmų veikloje, rinkti ir būti šinktas į vadovaujančius Rūmų organus įgyvendina per įgaliojamas atstovus. Šis juridinis asmuo turėjo teisę reikšti reikalavimus teisme, tačiau tuo nedarė, todėl darytina išvada, kad netaikė, jog pažeistas įstatymų saugomos jo interesus.
- Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pažymėjo, kad klausimas dėl ieškovo pakeitimo ir kito asmens (UAB „SDG“) įtraukimo į nagrinėjamą bylą ieškovo ar trečiojo asmens pirmosios instancijos teisme nebuvo sprendžiamas, tačiau nagrinėjamoje byloje atsivėrė į susidariusią situaciją, jog ieškovas, kuris yra UAB „SDG“ generalinė direktorius, atstovaujamas advokato, tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teisme nuosekliai laikėsi pozicijos, kad jis yra tinkamas proceso šalis ir būtent jis turi reikalavimą teisę pagal pareiktą ieškinį, t. y. ieškovas aiškiai išreiškė savo valią dėl ieškovo tinkamumo ir nesutikimo jį pakeisti kitu. Todėl, kolegijos vertinimu, bylos grąžinimas nagrinėti iš naujo neatitiktų proceso ekonomiško bei koncentruotumo principų. Kolegija, konstatavusi ieškovo yra ir UAB „SDG“ generalinė direktorius, todėl šiam juridiniam asmeniui, be abejo, buvo žinoma apie iškeltą bylą, tačiau jis įstoti į bylą kaip trečiasis asmuo, pareiškiantis savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, nesiekė, išnagrinėti bylą apeliacinėje instancijoje.
- Konstatavęs, kad ieškovas neturi reikalavimo teisės dėl ginčo dalyko, apeliacinės instancijos teismas nepasisakė dėl ieškovo apeliacinio skundo argumentų dėl ginčijamų juridinio asmens organo priimtų sprendimų teisėtumo ir kitų su tuo susijusių išvėsinčių reikalavimų.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- Kasacinių skundų ieškovas prašo panaikinti Kauno apylinkės teismo 2022 m. sausio 12 d. sprendimą ir Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gegužės 17 d. nutartį ir perduoti bylą iš? naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, jei kasacinis teismas E. J. laikytų? netinkamu ieškovu, arba panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gegužės 17 d. nutartį ir perduoti bylą iš? naujo nagrinėti? apeliacinė tvarka, jei kasacinis teismas E. J. laikytų? tinkamu ieškovu. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- Ieškovo apeliacinis skundas buvo atmetas vien tuo pagrindu, kad ieškinyje pareiktas ne asmens, kuriam priklauso reikalavimų teisė? Buvo pažeista Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 45 straipsnio 2 dalies nuostata, įtvirtinti teismui pareiga pasiūlyti ieškoviui netinkamą ieškova pakeisti tinkamu. Teismas privalo iš?ais?kinti s?alims teisę pakeisti netinkamą ieškova? (atsakovo) ir iš?ais?kinti s?alies nepakeitimo procesinius padarinius; kai teismas tuo nepadarė, sprendžiama, jog padarytas esminis teisės? normų? pažeidimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-186/2011). Pirmosios instancijos teismas laikė, kad ieškovas yra tinkamas, todėl? nesu?ly? jį pakeisti ieškovu tinkamu, taip pat UAB „SDG“ nebuvo informuota apie tai, kad gali įstoti į bylą kaip trečiasis asmuo, pareiškiantis savarankiškus reikalavimus (tokiu atveju s?alies bendrovė? įtraukimo į bylą momentas nebu? reikšmingas skai?uojant senaties terminus). Kadangi netinkama bylos s?alies gali bu?ti pakeista tinkama tik bylą nagrinėti? jant pirmosios instancijos teisme, konstatavęs ieškovas? kovo netinkamumą, s?aloje byloje turė? jį priimti nutartį grąžinti bylą nagrinėti? iš? naujo pirmosios instancijos teismui. Jei ieškovas yra tinkamas, tuomet byla turė? bu?ti grąžinta apeliacinės? instancijos teismui nagrinėti? iš? naujo, nes skundžiamoje nutartyje s?alio? argumentai dėl? bylos esmės? apskritai nebuvo vertinami ir nagrinėti? jami apeliacinė tvarka.
- Apeliacinės? instancijos teismas, sprenddamas, kad Ru?mu? generalinė? s?asamblė?jos sprendimus turė? jį teisę ginč?yti ne ieškovas, o kitas asmuo (UAB „SDG“), pasisakė? dėl? įneįtraukto į bylą asmens teisio? ir pareigų? (CPK 266 straipsnis).
- Rūmų? narių? įgaliojamas atstovams, kaip savarankiš?iems asmenims, veikiantiems savo (o ne atstovaujamo Ru?mu? nario – juridinio asmens) vardu ir interesus, suteikiama teisė? kandidatuoti ir bu?ti iš?rinktiems į vadovaujan?us Ru?mu? organus (Ru?mu? įstatų? 6.1.2 punktą, Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 3 straipsnį) bei savo nuožiūra balsuoti. Ru?mu? įstatų? 7.5.2.5 punkte nustatyta, kad Ru?mu? taryba (o ne prezidentas) generalinei asamblėjai siūlo prezidento, viceprezidentų? ir revizijos komisijos pirmininko kandidatūras. Nagrinėj? jami atveju Taryba generalinei asamblėjai pasiūlė? 9 kandidatūras (įskaitant ieškovą), tačiau atsakovas Z. D. vienas?alis?kai balsavimui generalinėje asamblėjoje atrinko ir pritarė? 5 iš? 9 kandidatūras? į viceprezidentus (bei 14 iš? 17 kandidatūras? į tarybos narius). Kartu buvo pažeistas ir Ru?mu? narių? įgyvendinimo? principas, įtvirtintas Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 3 straipsnyje, kad ieškovo ir kitų? kandidatų? pasyvioji rinkimų? teisė, t. y. teisė bu?ti iš?rinktami, ir generalinėje asamblėjoje dalyvavusi? asmenų? aktyvioji rinkimų? teisė – teisė rinkti. Nagrinėj? jami byloje ieškovas reiš?kė? reikalavimus veikdamas kaip fizinis asmuo, grąžintas savo pažeistas teises ir teise?us interesus de?l rinkimų? į Ru?mu? valdymo organų narius, o ne kaip UAB „SDG“ vadovas, veikiantis? jį juridinio asmens interesus. Nustatė?us, kad ieškovas turė? jį teisę asmeniš?kai kandidatuoti ir bu?ti iš?rinktas į vadovaujan?us Ru?mu? organus, tačiau atsakovo Z. D. neteisė? tais veiksmais s?i teisė? buvo paneigta, kartu laikytina, kad pasyvosios rinkimų? teisės prasmė ieškovas s?aloje byloje laikytinas tinkamu ieškovu. Taigi ieškovas turi tiesioginį teisinį suinteresuotumą ginti aktyviąją ir pasyviąją rinkimų? teises, todėl turi bu?ti užtikrinama CPK 5 straipsnyje garantuojama teisė? į pažeistų teisių gynybą.
- Atsiliepimu į kasacinį skundą atsakovas Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų prašo skundą atmesti, priteisti iš? ieškovo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir nurodo šiuos argumentus:
- Apeliacinės instancijos teismas, konstatavęs, kad ieškovas yra netinkamas, o bylos grąžinimas nagrinėti iš? naujo neatitiktų proceso ekonomiško bei koncentruotumo principų, proceso teisės normų nepažeidė. Nesant iniciatyvos iš? bylos šalies ar jai nesutikus pakeisti atsakovo, jo pakeitimas pagal nurodytą procedą teismas nurodė? jį pakeisti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-222/2011).
- Ieškovo teiginiai, kad apeliacinės instancijos teismas skundžiama nutartimi nusprendė dėl UAB „SDG“ teisių? ir pareigų, yra teisiškai nepagrįsti. Ieškovas net neįrodinėjo, kad nurodyta nutartis turi kokią nors įtaką UAB „SDG“ teisėms ir pareigoms, tik apsirbojo deklaratyviais teiginiais.
- Apeliacinės instancijos teismas, atlikęs išsamią analizę, teisingai konstatavo, kad ieškovas subjektyviosios teisės ginčyti Rūmų organų sprendimų neturi, nes nėra nei Rūmų dalyvis, nei kitas asmuo, kuriam įstatymas tokia

teisę būtų suteikęs.

16.4. Net jei ieškovas būtų buvęs pakeistas Rūmų nare UAB „SDG“, ieškinyms būtų buvęs atmetas dėl praleisto 3 mėnesių ieškinio senaties termino ([CK 2.82 straipsnio 4 dalis](#)).

17. Atsiliepinį į kasacinį skundą atsakovas Z. D. prašo skundą atmesti, priteisti iš ieškovo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir nurodo, kad palaiko skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį.

18. Atsiliepinį į kasacinį skundą tretieji asmenys V. B., M. M., A. T., V. D., M. A., V. A., A. M., N. P., M. R., L. S. ir E. Ž. prašo skundą atmesti ir nurodo šiuos argumentus:

Ieškovas, būdamas atidus, rūpestingas, nuo pat proceso pradžios naudojęs kvalifikacijos tobulinimo pagalbą, turėjo galimybę įvertinti savo teisę reikšti reikalavimus, kuriuos jis pareiškė šioje byloje. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad ieškovas yra netinkamas, nes, įvertinęs bylos aplinkybes, nustatė, kad įgalinimai veikti šalies vardu suteikiami atstovui ne jo, o atstovaujamojo interesams tenkinti, atstovas veikia ne savo, bet tos šalies, kuri jam suteikė įgalinimus šios subjektinės teisės, vardu. Ieškovas nėra Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų narys, todėl nėra jokio pagrindo pripažinti, jog jam priklauso teisė, kad jo teisė ieškovo teisės ar interesais. Rūmų nare UAB „SDG“, turėjęs teisę per įstatymo nustatytą 3 mėnesių ieškinio senaties terminą reikšti reikalavimus teisme, to nedarė, todėl darytina išvada, kad nebuvo, jog įstatymų saugomas jos interesas būtų buvęs pažeistas.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl netinkamos bylos šalies pakeitimą tinkama reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo

19. [CPK 5 straipsnio 1](#) dalyje nurodyta, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Kasacinio teismo praktikoje, aiškinant šias nuostatas, pažymėta, kad suinteresuotumas – savarankiškas teisinis interesas ir poreikis jį ginti. Teisė kreiptis į teismą nereikšia, kad asmuo gali reikalauti ginti nuo pažeidimų bet kieno teisę, o reikšia galimybę kreiptis į teismą dėl to, jog būtų apginta jo subjektinė teisė ar įstatymų saugomas interesas. Pagal [CPK 2](#) ir [5](#) straipsnius teisminė gynyba taikoma tiems asmenims, kurie įrodė, jog jų teisės ir (ar) teisėti interesai pažeidžiami. Tačiau jeigu jie nerodo, kad turi teisę ar teisėtą subjekto dėl ginčo dalyko, tai ieškinyms gali būti atmetamas taikant [CPK 5](#) straipsnį dėl to, kad pareikštas netinkamo ieškovo – asmens, kuris neįrodė, jog jam priklauso teisė, kad jo teisė būtų pažeidžiama ar ginčijama, kad jis turi teisinį interesą dėl ginčo dalyko (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. gegužės 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-361/2006](#); 2012 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-105/2012](#); 2018 m. birželio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-229-378/2018](#), 38 punktas).
20. Ieškovas nagrinėjamoje byloje pareiškė ieškinių ginčija juridinio asmens – Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų – sprendimus. Tokių sprendimų ginčijimas reglamentuojamas [CK 2.82](#) straipsnio 4 dalyje. Šioje teisės normoje nustatyta, kad juridinių asmenų organų sprendimai gali būti teismo tvarka pripažinti negaliojančiais, jeigu jie prieštarauja imperatyviosioms įstatymų normoms, juridinio asmens steigimo dokumentams arba protingumo ar sąžiningumo principams; ieškinių gali pareikšti juridinio asmens kreditoriai – jeigu sprendimas pažeidžia jų teises ar interesus, atitinkamas juridinio asmens valdymo organas, juridinio asmens dalyvis arba kiti įstatymuose nustatyti asmenys.
21. Ieškovas E. J. kasaciniame skunde pabrėžia, kad jis, ne kaip UAB „SDG“ vadovas, veikiantis?io juridinio asmens interesais, bet kaip fizinis asmuo, ginantis savo pažeistas teises ir teise?tus interesus de?l rinkim?i? j Ru?m?i? valdymo organ?i? narius, turi tiesioginį teisinį suinteresuotumą ginti aktyviąją ir pasyviąją rinkim?i? teises, todėl jam turi būti užtikrinama ir [CPK 5](#) straipsnyje garantuojama teisė? j pažeistų teisių gynybą.
22. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, kad UAB „SDG“ yra Rūmų narė, o ieškovas yra šio juridinio asmens generalinis direktorius, t. y. atstovas, padarė išvadą, kad ieškovas, kaip Rūmų narės įgaliotas atstovas, turintis teisę dalyvauti Rūmų veikloje, rinkti ir būti šrinktas j vadovaujančius Rūmų organus, yra laikytinas juridinio asmens dalyviu ir tinkamu ieškovu reikšiant ieškinį teisme dėl juridinio asmens sprendimų panaikinimo.
23. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė priešingai – nurodė, kad UAB „SDG“ yra Rūmų narė, tačiau ieškovas nėra Rūmų dalyvis, o įstatymai ir Rūmų įstatai nesuteikia teisės ieškoviui, kaip savarankiskam fiziniam asmeniui, apskųsti Rūmų sprendimus.
24. Ieškovas teisę jam, kaip fiziniam asmeniui, veikiant savo, o ne atstovaujamo Ru?m?i? nario vardu ir interesais, ginčyti Rūm?i? sprendimus, susijusius su rinkimais j vadovaujanc?ius Ru?m?i? organus, grindžia Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 3 straipsnio ir Ru?m?i? įstatu? 6.1.2 punkto nuostatomis.
25. Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Rūmų nariais gali būti visų rūšių įmonės, įregistruotos Lietuvos Respublikos įmonių registre, fiziniai asmenys, turintys įstatymų nustatyta tvarka leidimus užsiimti ekonomine veikla, taip pat švietimo, mokslo ir studijų institucijos. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad visi Rūmų nariai dalyvaujami Rūmų veikloje turi lygias teises, o vadovaujantis 3 dalimi, Rūmų narių įgalioti atstovai turi teisę dalyvauti Rūmų veikloje, rinkti ir būti šrinkti j vadovaujančius Rūmų organus. Pastaroji nuostata atkartota Ru?m?i? įstatu? 6.1.2 punkte. Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad aukščiausiais Rūmų valdymo organais – generalinė asamblėja, kuri yra visuotinis Rūmų narių atstovų susirinkimas. Kiekvienas Rūmų narys generalinėje asamblėjoje turi po vieną sprendžiamąjį balsą.
26. Byloje nustatyta, kad ieškovas E. J. nėra Rūmų narys, jis 2020 m. birželio 18 d. visuotiniame Rūmų narių atstovų susirinkime (generalinėje asamblėjoje), kuriame priimtus sprendimus siekia ginčyti, dalyvavo kaip Rūmų narės UAB „SDG“ įgaliotas atstovas.
27. Fiziniai asmenys, kaip civilinės teisės subjektai, patys šreiskia valią, sudarydami sandorį, o juridiniai asmenys – per savo organus, taip įgydami civilines teises, priimdami civilines pareigas ir jas įgyvendindami ([CK 2.81 straipsnio 1 dalis](#)). Atstovo sudarytas sandoris atstovaujamo vardu, atskleidžiant atstovavimo faktą ir neviršijant suteiktų teisių, tiesiogiai sukuria, pakeičia ir panaikina atstovaujamojo civilines teises ir pareigas ([CK 2.133 straipsnio 1 dalis](#)). Taigi, kai sandorį atstovaujamojo vardu sudaro atstovas, laikydamasis prieš tai nurodytų sąlygų (atskleidžiamas atstovavimo faktą ir veikdamas pagal suteiktų teisių ribas), atstovaujamojam atsiranda tokių pačių padarinių, kaip ir tuo atveju, jeigu sandorį jis sudarytų pats asmeniškai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-102/2012](#); 2021 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-51-313/2021](#), 53 punktas).
28. Pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 37 straipsnį bendrovės vadovas yra fizinis asmuo, jis yra vienasmenis bendrovės valdymo organas ir veikia bendrovės vardu ([3](#) straipsnio 1, 2, 10 dalys).
29. Minėta, kad pagal Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 6 straipsnio 1 dalį visuotiniame Rūmų narių atstovų susirinkime (generalinėje asamblėjoje) kiekvienas Rūmų narys, o ne Rūmų nario atstovas, turi po vieną sprendžiamąjį balsą. Atitinkamai pagal Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 3 straipsnio 3 dalį bei Ru?m?i? įstatu? 6.1.2 punktą Rūmų narių įgalioti atstovai teisę dalyvauti Rūmų veikloje, rinkti ir būti šrinkti j vadovaujančius Rūmų organus įgyvendina Rūmų narių vardu ir interesais, panaudodami atstovaujamam Rūmų nariui priklausančią sprendžiamąjį balsą. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgiant į pirmiau nurodytoms normoms reglamentuojamų santykių pobūdį ir Akcinių bendrovių įstatymo 37 straipsnio 1, 2, 10 dalyje nuostatas, šią teisę turi ir bendrovės vadovas kaip vienasmenis jos valdymo organas. Taigi, ieškovas, dalyvaujdamas Asamblėjoje, galėjo veikti ne savo, bet tik UAB „SDG“ vardu ir interesais, įgyvendinti šios bendrovės teises, kylančias iš jos narystės Rūmuose.
30. Minėta, kad atstovo veiksmai, atlikti atstovaujamojo vardu, sukuria padarinius atstovaujamojam, todėl Asamblėjoje Rūmų narių atstovų veiksmais įgyjamos teisės yra narių, bet ne jų atstovų teisės. Tuo atveju, kai Rūmų narių teisės pažeidžiamos, jas ginti turi teisę tik šių teisių turėtojai ar jų vardu veikiantys jų atstovai. Taigi Asamblėjoje Rūmų nariams atstovavę asmenys neperima ir kitaip neįgyja atstovaujamiems Rūmų nariams priklausančių teisių bei atitinkamai neįgyja teisės savo vardu ginti šias teises teisme ([CPK 5 straipsnio 1 dalis](#)). Taigi Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymo 3 straipsnio 3 dalis bei Ru?m?i? įstatu? 6.1.2 punkto nuostata, kad ieškovas būtų pakeistas kitu asmeniui, teismas nagrinėja bylą iš esmės (3 dalis); teismui Rūmų veikloje, rinkti ir būti šrinkti j vadovaujančius Rūmų organus, nesuteikė teisės ieškoviui E. J., veikiant joje ne kaip UAB „SDG“ atstovui, bet kaip savarankiskam fiziniam asmeniui, ginčyti Ru?m?i? sprendimus de?l rinkim?i? j Ru?m?i? valdymo organ?i? narius. Teisės ginčyti juridinio asmens valdymo organų sprendimus suteikiamas ne tik juridinio asmens dalyviams, bet ir (savarankiškai) tokių dalyvių atstovams neatitiktų įstatymų leidėjo tikslų užtikrinti juridinių asmenų valdymo stabilumą, taip pat sudarytų prielaidas interesų konfliktui tarp juridinio asmens dalyvių ir jų atstovų atsirasti.
31. Apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, kad ieškovas E. J. ginčo santykiuose su Rūmais veikė ne kaip Rūmų narys, o Rūmų narės UAB „SDG“ įgaliotas atstovastodėl kaip savarankiškas fizinis asmuo nėra materialiojo teisinio santykio, iš kurio kildinamas ginčas, tiesioginis subjektas ir neturi reikalavimo teisės, pagrįstai nusprendė, kad nei Pramonės, prekybos ir amatų rūmų įstatymas, nei Rūmų įstatai nesuteikia teisės Rūmų nario įgaliotam atstovui, kaip savarankiskam fiziniam asmeniui, apskųsti Rūmų sprendimus.

Dėl CPK 45 straipsnio 2 dalies aiškinimo ir taikymo

32. Ieškovo nuomone, nagrinėjamoje byloje buvo pažeista [CPK 45 straipsnio 2](#) dalies nuostata, įtvirtinanti teismui pareigą pasiūlyti ieškoviui netinkamą ieškovą pakeisti tinkamą; apeliacinės instancijos teismas, konstatavęs ies? kovo netinkamumą, turė?io priimti nutartį bylą nagrine?ti is? naujo pirmosios instancijos teismui, nes netinkama bylos šalis gal?i būti pakeista tinkama tik bylą nagrine?ant pirmosios instancijos teisme.
33. [CPK 45](#) straipsnyje įtvirtinta, jog teismas, bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad ieškinyms pareikštas ne to asmens, kuriam priklauso reikalavimo teisė, arba ne tam asmeniui, kuris turi pagal ieškinį atsakyti, gali vienos iš šalių motyvuotu prašymu, nenutraukdamas bylos, pakeisti pradinį ieškovą arba atsakovą tinkamuo ieškovu arba atsakovu (1 dalis); jeigu ieškovas nesutinka, kad jis būtų pakeistas kitu asmeniui, tai šis asmuo gali įstoti į bylą kaip trečiasis asmuo, pareikšdamas savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko; apie tai teismas praneša šiam asmeniui (2 dalis); jeigu ieškovas nesutinka, kad atsakovas būtų pakeistas kitu asmeniui, teismas nagrinėja bylą iš esmės (3 dalis); teismui nusprendus pakeisti netinkamą šalį tinkama arba įstojus į bylą trečiajam asmeniui, bylos nagrinėjimas atidedamas; pakeitus netinkamą šalį tinkamam ar įstojus į procesą naujiems byloje dalyvaujantiems asmenims, bylos nagrinėjimas prasideda iš pradžių, išskyrus atvejus, kai naujai į procesą įstojęs byloje dalyvaujantis asmuo prašo, kad bylą būtų nagrinėjama toliau (4 dalis).
34. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad netinkamą šalį pakeisti tinkama galima tik pirmosios instancijos teisme. Pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas ginčą ir nustatęs, kad ieškinyms pareikštas ne tam asmeniui, kuris turėtų atsakyti, turi pasiūlyti ieškoviui pakeisti pradinį atsakovą tinkamuo ir paaiškinti netinkamos šalies nepakitimo procesines pasekmes (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gegužės 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-120/2009](#); 2015 m. spalio 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-568-313/2015](#); 2019 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-195-916/2019](#), 25 punktas). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad lietuviškie kasacinio teismo praktika dėl teismo teisės siūlyti pakeisti netinkamą šalį kita apsiriboja teismo teise siūlyti pakeisti netinkamą atsakovą, tačiau ne ieškovą.
35. [CPK 45](#) straipsnyje reglamentuojamas teismo pasiūlymas pakeisti netinkamą šalį tinkama atitinka civilinio proceso tikslus ([CPK 2 straipsnis](#)), civilinės bylos nagrinėjimo koncentruotumo bei ekonomiško principus ([CPK 7 straipsnis](#)), teismo pareigą rūpintis išsamiai bylos aplinkybių atskleidimu ir tinkamuo bylos išnagrinėjimu ([CPK 8 straipsnis](#)). Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad kai bylą nagrinėjančiam teismui akivaizdu, jog ieškinyms pareikštas netinkamas atsakovas, teismas neturi, apsiribojęs tik abstrakčių šalių procesinių teisių išaiškinimu, neišsiaiškines tikrosios ieškovo valios dėl šalies procesinės padėties nustatymo, tęsti bylos nagrinėjimo pagal reikalavimą, pareikštą netinkamam atsakovui. Tokiu atveju vykdomas beprasmiškas procesas – gašinamas teismo bei dalyvaujančių byloje asmenų laikas, eikvojamas lšos, pažeidžiami proceso koncentracijos, ekonomiško bei kooperacijos principai ([CPK 7, 8 straipsniai](#)), svarbiausia – nepasiekiamas [CPK 2](#) straipsnyje įtvirtinti proceso tikslai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-186/2011](#)).
36. Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad nors teisė esant tam tikroms sąlygoms pakeisti netinkamą šalį tinkama nustatyta ieškovo interesais ir skirta, be kita ko, ekonomiškesniam ir greitesniam bylą nagrinėjimui užtikrinti, kita vertus, bylą grąžinimas nagrinėti iš naujo be pakankamo teisinio pagrindo šiems siekiams prieštarauja (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 8 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-120/2014](#)). Dėl to, konstatavus ies? kovo netinkamumą apeliacinės instancijos teisme, klausimas, ar tuo pagrindu grąžinti bylą nagrine?ti is? naujo pirmosios instancijos teismui, spręstinas atsižvelgiant į tai, kokią įtaką toks bylos grąžinimas turės civilinės bylos nagrinėjimo koncentruotumo bei ekonomiško principų įgyvendinimui individualių bylos aplinkybių kontekste.
37. Nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas, nustatęs ieškovo netinkamumą, pažymėjo, kad nagrinėjamoje byloje atsižvelgina į susidariusią situaciją, jog ieškovas, kuris yra UAB „SDG“ generalinis direktorius, atstovaujamas advokato, tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teisme nuosekliai laikėsi poziciją, kad jis yra tinkamas proceso šalis ir būtent jis turi reikalavimų teisę pagal pareikštą ieškinį, t. y. ieškovas aiškiai šreiskė savo valią dėl ieškovo tinkamumo ir nesutikimo jį pakeisti kitu. Be to, kadangi ieškovas yra UAB „SDG“ generalinis direktorius, t. y. vienasmenis bendrovės valdymo organas, šarjūriniam asmeniui buvo žinoma apie iškelą bylą, tačiau jis įstoti į bylą kaip trečiasis asmuo, pareikšdamas savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, nesiekė. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs nurodytas aplinkybes, konstatavo, kad bylos grąžinimas nagrinėti iš naujo neatitiktų proceso ekonomiško bei koncentruotumo principų, įtvirtintų [CPK 7](#) straipsnyje, todėl negrąžino bylos nagrine?ti is? naujo pirmosios instancijos teismui, bet išnagrinėjo ją iš esmės apeliacinė tvarka.
38. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai vadovavosi netinkamos šalies pakeitimo instituto normomis ir kasacinio teismo formuojamą šių normų aiškinimo ir taikymo praktiką
39. Ieškoviui, kuris yra šios bendrovės vienasmenis valdymo organas, jau šreiskus poziciją, kad būtent jis yra tinkamas ieškovas, bylos grąžinimas į pirmosios instancijos teismą vien tam, kad UAB „SDG“ būtų formaliai informuota, jog ji turi teisę įstoti į bylą, pareikšdamą savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, neatitiktų proceso ekonomiško bei koncentruotumo principų
40. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs ne tik [CPK 45](#) straipsnio, bet ir civilinio proceso principų nuostatas, atsižvelgdamas į byloje nustatytas aplinkybes, pagrįstai negrąžino nagrinėjamos bylos nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui, nes įstatymas draudžia naikinti iš esmės teisėtą ir pagrįstą teismo sprendimą (nutartį) vien formaliais pagrindais ([CPK 328](#) straipsnis).
41. Teisėjų kolegija nepasisako dėl kitų kasacinio skundo argumentų, ne jie neturi reikšmės šios bylos galutiniam teisiniam rezultatui.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

42. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad ieškovo kasacinio skundo argumentai nesudaro teisinio pagrindo keisti ar naikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį. Dėl to kasacinis skundas atmestinas, o apeliacinės instancijos teismo nutartis palikta nepakeista ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas ir 3 dalis).
43. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, iš antrosios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos ([CPK 93 straipsnio 1, 2](#) daly, 98 straipsnio 1 dalis).
44. Netenkinus ieškovo kasacinio skundo, jo patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos. Tretieji asmenys nereikškė prašymo atlyginti bylinėjimosi išlaidas. Spręstinas atsiliepinį į kasacinį skundą padavusių atsakovų patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas.
45. Atsakovas Z. D. atsiliepinį į kasacinį skundą nurodė prašymą atlyginti bylinėjimosi išlaidas, tačiau nepateikė tokių išlaidas patvirtinančių įrodymų, todėl jo prašymas negali būti tenkinamas.

46. Atsakovas Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai prašo priteisti iš ieškovo 3883,97 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų sumokėjus už advokato pagalbą parengiant atsiliepimą į kasacinį skundą, atlyginimą. Šioms išlaidoms pagrįsti atsakovas pateikė jų realumą patvirtinančius įrodymus. Prašymas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą pateiktas tinkamai, tačiau prašoma priteisti suma viršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktuose nustatytą maksimalų dydį – 3026,85 Eur. Dėl to atsakovo prašymas tenkintinas iš dalies, sumažinant atlyginimas bylinėjimosi išlaidas iki nurodyto maksimalaus dydžio ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 6 punktas, 93 straipsnio 1 dalis, 98 straipsnis, 340 straipsnio 5 dalis).
47. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. sausio 16 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 42,03 Eur tokių išlaidų. Netenkinus kasacinio skundo, šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš ieškovo ([CPK](#) 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92, 93 straipsniai, 96 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria :

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gegužės 17 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovo E. J. 3026,85 Eur (tris tūkstančius dvidešimt šešis Eur 85 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą atsakovui Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmams (j. a. k. 110068545).

Priteisti iš ieškovo E. J. 42,03 Eur (keturiasdešimt du Eur 3 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo valstybei. Ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Sagatys

Donatas Šernas

Tamirskas